

Het Drentse Landschap

DE WIJK

Wolven

Maandag 17 februari om 19.30 uur. Daan Vreugdenhil is boswachter ecologie bij Natuurmonumenten en verbonden aan de organisatie Wolven in Nederland (WIN). Voor het eerst sinds 150 jaar heeft het grootste roofdier van Europa zich in Nederland gevestigd. Na een zwerper in 2015 was er begin 2019 sprake van een gesettelde wolvin op de Midden-Veluwe en een paar met vijf jongen op de Noord-Veluwe. We moeten opnieuw leren samenleven met wolven. Wat betekent dat voor ons als maatschappij, hoe passen wilde dieren zich aan en welke effecten heeft het op onze omgeving. Daan gaat dieper in op herkenning, ecologie, vee en aantalsontwikkelingen binnen Europa. WIN is een overkoepelende organisatie waar onder meer Zoogdierverseniging, Jagersvereniging, natuurorganisaties en WNF bij zijn aangesloten. Zie: <https://www.wolveninederland.nl/> Deelname aan de lezing is gratis, maar aanmelden is noodzakelijk in verband met een maximumaantal deelnemers. Voor koffie/thee wordt een kleine bijdrage gevraagd. Aanmelden kan via www.drentslandschap.nl. Locatie: informatiecentrum 't Ende, Stapelerweg 20.

RUINEN

Huifkartocht

Zondag 9 februari van 18.00 tot 20.00 uur. Tijdens deze vollemaan huifkarrit staan we stil bij de maan en de invloed op de natuur. De kans is groot dat u reeën ziet. Ook is er ruim de tijd de stilte te beleven.

Tips: Neem een verrekijker mee, doe warme kleding en/of regenkleiding aan, controleer jezelf op teken na een bezoek aan de natuur, honden mogen helaas niet mee, vermeld bij reservering uw telefoonnummer. De huifkartocht gaat niet door bij minder dan 8 aanmeldingen. Bij annulering nemen wij telefonisch contact met u op. Vertrekpunt: Benderse 22, tel.: 0522-472951. Kosten: leden 15,75 euro, kinderen € 7,88. Aanmelden: www.natuurmonumenten.nl/bcdwingelderveld

DROUWEN

Boomkroonpad

Zondag 9 februari van 12.00 tot 16.00 uur en zaterdag 15 februari van 12.00 tot 16.00 uur.

Rondom Buitencentrum Het Boomkroonpad is veel te beleven. Een spannende tocht door de worteltunnel. Als een eekhoorn door de toppen van de bomen. Spelen op De Bosweide of in Het Lorkenspeelbos, waar niets hoeft en veel mag. Hutten bouwen bijvoorbeeld of broodjes bakken. Kosten 4 euro, kinderen tot 12 jaar 2 euro. Contact: 0592-377305. Locatie: Steenhopenweg 4.

Puist op boomstam is geen ziekteverschijnsel

■ Sami in Finland snijden drinknappen uit de knobbels

In de winter vallen ze nog meer op. In de zomer verdwijnen de puisten op oude wilgen onder het groen aan een wirwar van takken. De knobbels kunnen uitgroeien tot enorme gezwellen met een doorsnede van een halve meter of meer.

Het verschijnsel staat bekend onder de naam wortelhout, hoewel de puisten weinig hebben te maken met de wortels van de boom. Wortelhout komt op alle boomsoorten en sommige struiken voor, van kastanje en berk, tot es en linde. Wortelhout is hard en compact, bijzonder geschikt voor finer. Bekend is de fraaie structuur van wortelhout van de walnotenboom. Pijprokers zullen waarschijnlijk weten dat hun pijpkoppen zijn vervaardigd uit het harde hout van bruyèrewortel. Bruyère is een forse struik uit de heidefamilie. Rond de Middelland-

Zo is de drinknap geworden. Hero Moorlag

Puist van wortelhout op berk in Lapland. Hero Moorlag

se Zee en op de eilanden in deze zee groeit de struik uit tot vier meter. De puisten op de stammen worden verwijderd om er pijpkoppen van te maken. Het harde hout verkoolt langzaam.

Logisch dat de meeste mensen bij het zien van zo'n gezwel aan een boom denken aan een enge ziekte. Maar wortelhout is geen ziekteverschijnsel. De boom is kerngezond en doet in zijn groei niet onder voor een boom zonder wortelhout. Het 'gezwel' is te vergelijken met wratten op ons lichaam. Ze staan normale groei niet in de weg. In en op stammen en takken van bomen en struiken bevinden zich honderden slapende knoppen of 'ogen'. Onder invloed van schimmels of bacteriën op lichte natuurlijke beschadigingen kunnen ze plotseling beginnen te groeien. De takjes worden waterloten genoemd. Liggen die takjes heel compact bij elkaar en vormen zich worteltjes aan hun voet, dan kan zo'n groepje in enkele jaren uitgroeien tot een kleine puist.

Vaak zijn er meerdere puistjes die na tientallen jaren aaneengroeien tot het gezwel dat we op de stam zien. Het hout binnen de puist bestaat uit prachtig inelkaar gegroeide takjes, maar daarvan zie je op doorsnede niets terug. Binnen de puist bevindt zich een opeenhoping van knoppen, takjes en worteltjes. Wat je ziet is een mooie structuur van boogjes en streepjes, de vlammen in het hout. De ontdekking van deze structuur heeft al heel vroeg geleid tot de fineerindustrie. Het inleggen van fineerstukjes in een salontafel of in ornamenten van een kast gebeurde al in de Middeleeuwen. Men gebruikte fineer uit wortelhout van iep, linde, notenboom en plataan. Ook kunstenaars en hobbyisten gebruiken de massieve knollen om er gebruiksvoorwerpen uit te snijden of sculpturen. De voorwerpen zijn onverslijtbaar.

Koken in zoutoplossing

Op een van de goudclaims, 300 kilometer ten noorden van Ivalo in

Lapland, hebben onze dochter en schoonzoon in 2019 vier maanden geholpen met reparatie van machines en met goud zoeken. Rondom de claim staan sparran en berken op de taiga. Vooral op berken vind je wortelhout, keiharde puisten. De eigenaar van de claim stond toe dat ze drie stammen met knobbels meenamen. Op tweede kerstdag kreeg ik een van die stammen. De stam van 30 centimeter bestaat al uit compact hout, onwaarschijnlijk zwaar, heel anders dan het hout van onze berken. Het lijkt hardhout. De puist is nog compacter. Om die te kunnen bewerken tot een drinknap, moet ik op advies van een Sami het geheel koken in zout water. Puist en onderliggend hout zullen dan na droging niet barsten.

Ik ging ermee aan de slag. Gelukt! Ik heb een drinknap die in Ivalo in een souvenirswinkel 300 euro kost. ■

Hero Moorlag

Een boom opzetten om een win-win situatie te creëren

Er is veel te doen over CO2. Het verstoorde klimaat, de klimaatdoelen, de voor- en tegenmensen. Boeren, burgers en buitenlui kunnen het verschil maken. Plant een boom, maak een levende tuin. Pak vaker de fiets of de trein, vermijd vliegvlagen. Eet meer plant en minder dier, voorkom voedselverspilling, doe langer met kleding of draag tweedehands. Wees energiezuinig, wek je eigen zonnestroom op. Alles bij elkaar zorgt ervoor dat de CO2-discussie nog lang gevoerd zal worden, maar ook dat het langzaam beter gaat met het klimaat. Het gaat niet heel slecht met het klimaat, dat kan ik ook schrijven. We verliezen dan misschien 500 zoogdier-, insecten- en plantensoorten, we krijgen er 1000 voor terug. Met alle gevolgen van dien. Want je kunt er ziek van worden, jeuk van krijgen. Dat soort dingen in de natuur, dat is niet zo aantrekkelijk en dat heeft wel met het veranderende klimaat te maken. Neem bijvoorbeeld de eikenprocessierups. We weten wat we ertegen kunnen doen? Vooral zorgen voor meer ondergroei langs

wegen. Beter bermbeheer. Niet alles tegelijk afmaaien. Goed voor beestjes, plaagbeestjes en voor bijen en vlinders. Natuurlijk kunnen we ook nestkastjes ophangen, daarmee help je een vogeltje. En het vogeltje helpt weer tegen de invasie van de eikenprocessierups.

Plant een boom!

Er moet echt eerst balans komen in vraag en aanbod, dat hebben we de afgelopen jaren systematisch afgebroken. Nu is het tijd voor herstel. Ik heb eens gekeken naar cijfers. In Hoogeveen meet de totale oppervlakte van 2.764 hectare, waarvan 2.677 land en 87 hectare water (100 hectare is 1 km²). Met 22.480 unieke adressen. Er wonen 18.002 huishoudens en er zijn 18.690 woningen. (bron: allecijfers.nl)

Als nu de helft van de huishoudens in Hoogeveen een boom zou planten? Dat zijn 9345 bomen extra in Hoogeveen. Het hoeft niet eens in je eigen tuin, je zou ook samen met de burens in je straat ergens een boom of meerdere bo-

Boompjes planten bij surfplas Nijstad, 15 februari 2019. Grietje Loof

men kunnen gaan planten. In overleg met de gemeente is er vast veel mogelijk. Totaal 9345 extra bomen. Wat doet dat met de CO2?

Bomen halen CO2 uit de lucht en vormen die via fotosynthese om tot zuurstof en plantenmateriaal. Fotosynthese is het proces waarbij planten, onder invloed van

zonlicht, water en koolstofdioxide omzetten in glucose en zuurstof. Dat noemen we een win-win situatie. Daar kun je een boom over opzetten, maar het idee is zo gek nog niet. Doe je mee? Plant een boom! ■

Grietje Loof,
IVN-afdeling Hoogeveen